

Innspill til kommuneplan for nye Asker

Tjenesteutvikling

20.06.2018

A/P1: tjenesteutvikling

Innhold

Bakgrunn	2
Rammer og føringer.....	2
Det nasjonale utfordringsbildet	2
Kommunereform	3
Intensjonsavtalen	3
Innovasjon i offentlig sektor	4
FNs bærekraftsmål.....	5
Tjenesteutvikling i nye Asker	7
Bærekraftsmål nr 3: God helse	8
Bærekraftsmål nr 4: God utdanning.....	9
Bærekraftsmål nr 9: Innovasjon og infrastruktur	10
Bærekraftsmål nr. 11: Bærekraftige byer og samfunn.....	11
Bærekraftsmål nr. 13: Stoppe klimaendringene	12
Bærekraftsmål nr 17: Samarbeid for å nå målene.....	13
Oppsummering	14

Bakgrunn

Det skal lages kommuneplan for nye Asker. Fellesnemnda for nye Asker vedtok 28. oktober 2016 at FNs bærekraftsmål skal innarbeides som rammeverk for utformingen av planprogram og kommuneplan for den nye kommunen og nedsatte deretter et politisk og administrativt delprosjekt for arbeidet med kommuneplan for nye Asker. Dette delprosjektet fikk tre politiske underutvalg – underutvalg FNs bærekraftsmål, underutvalg tjenesteutvikling og underutvalg samfunnsutvikling.

Asker kommune blir blant de første kommunene i Norge (verden) som baserer kommuneplanen på bærekraftsmålene. Kommuneplanen har et langsiktig perspektiv.

Dette dokumentet viser underutvalg for tjenesteutvikling sitt innspill til tjenestenes rolle i samfunnsutviklingen, og i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål. Underutvalget for FNs bærekraftsmål har utarbeidet forslag til 6 prioriterte mål. Dette dokumentet er strukturert i henhold til disse foreslåtte målene.

Prosessen med utarbeidelse av ny kommuneplan omfatter ulike faser:

1. Fellesnemnda utgjør et kommuneplanutvalg for nye Asker inntil nytt kommunestyre er valgt.
2. Underutvalgene utarbeider innspill til kommuneplanen innen juni 2018. De har ikke vedtaksmyndighet. Underutvalg for tjenesteutvikling skal komme med innspill til et kapittel i kommuneplanen for nye Asker som omhandler tjenesteutvikling.

Følgevalgte medlemmer i underutvalg tjenesteutvikling:

- Cecilie Lindgren, Leder (H, Asker)
- Solvår Kolloen (Ap, Røyken)
- Einar Brenna (H, Hurum)
- Guttorm Grundt (MDG, Røyken)

Fra administrasjonen:

- Per Morstad, rådmann i Røyken kommune
- Gyrid Anne Mangersnes, prosjektleder i nye Asker

Utvalget har gjennomført 8 møter i perioden august 2017 – juni 2018.

3. Fra høsten 2018 ligger kommuneplanarbeidet i ordinær administrativ og politisk prosess for utarbeidelse av kommuneplan for nye Asker.
  - Planprogram høst 2018-vår 2019
  - Samfunnsdel 2019
  - Arealdel 2020-

Rammer og føringer

Det nasjonale utfordringsbildet

Perspektivmeldingen 2017 oppsummerer et nasjonalt utfordringsbilde. De viktigste utfordringene er

- Demografiske endringer; flere eldre, migrasjon som styres av globale hendelser legger press på velferdstilbudet
- Vekst i offentlig sektor; behov for utbygging av velferdstilbudet vil medføre økte utgifter. Behov for omstilling og effektivisering av offentlig sektor.
- Deltakelse i arbeidslivet; sikre økt deltakelse i arbeidslivet og at flere står lengre i jobb
- Kompetanse; behov for å sikre høy kompetanse i arbeidslivet og motvirke frafall i videregående skole, samt sikre at kompetansen i arbeidsstyrken fornyes over tid.
- Endring i petroleumsnæringen; behov for utvikling av flere inntektsområder
- Digitalisering; endrer måten offentlige oppgaver organiseres og utformes, fornyelse av oppgaver og arbeidsmåter
- Samfunnsutvikling; behov for at helhetlig areal- og transportløsninger og næringsutvikling bidrar til å redusere klimautslipp.

Kommunereform

Målene med kommunereformen er:

- Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet.
- Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Kommunegrensene skal i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.
- Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt lokalt. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/kommunereform/id2548377/>

Det er lagt føringer for at flere oppgaver skal overføres til kommunene.

Intensjonsavtalen

Intensjonsavtalen for sammenslåing av kommunene Hurum, Røyken og Asker ble vedtatt av fellesnemnda i mai 2016.

Intensjonsavtalen vektlegger blant annet:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, en bærekraftig og økonomisk robust kommune og et styrket lokaldemokrati.
- En helhetlig og samordnet samfunnsutvikling med vekt på næring, klima, samferdsel, bolig og areal og folkehelse, samt å anerkjenne frivillighetens store verdi som samfunnsbygger.

- En tjenesteutvikling i tråd med følgende satsingsområder:
  - o Medborgerskap og samskaping
  - o Forebygging og tidlig innsats
  - o God helhet og samhandling
  - o God kvalitet
  - o Nødvendig kompetanse
- Arbeide med innovasjon for å sikre at kommunen har omstillings- og tilpasningsevne, og er i stand til å løse fremtidig samfunnsutfordringer.
- Satse på digitalisering med vekt på forenkling, fornying og effektivisering. Hverdagen skal gjøres enklere for innbyggerne og næringslivet ved etablering av døgnåpen forvaltning.

Kommunen skal utvikles som en flersenterkommune, med aktiv stedsutvikling. Den nye kommunen skal gjøre hverdagen enklere for innbyggerne, samtidig som innbyggerne skal delta som aktive medspillere for å videreutvikle kommunen og lokalsamfunnet.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030, og legges til grunn for den nye kommunen.

Disse føringene legges til grunn og er gjennomgående i utvalgets innspill.

Innovasjon i offentlig sektor

Offentlig sektor må tenke nytt i møte med de store utfordringene i vår tid innen demografi, økonomi, klima, velferd og teknologi.

Store samfunnsutfordringer krever mer kunnskap og innovasjon. Det er behov for et taktskifte i forsknings- og innovasjonsinnsatsen i og for offentlig sektor. Raske samfunnsendringer krever nye fellesskapsløsninger. Forventingene til offentlige tjenester, infrastruktur og forvaltning er høye og kostnadene ved å drive offentlig sektor vil øke på flere områder fremover. Samtidig er finansieringsgrunnlaget mer usikkert. I tillegg krever klimaendringer, økt migrasjon og større sosiale forskjeller at det må tenkes nytt i store deler av offentlig og privat sektor. (Forskningsrådets innovasjonsstrategi 2018)

Regjeringen ønsker et innovasjonsløft for å ivareta målene om en bærekraftig, effektiv og moderne offentlig sektor med høy tillit hos innbyggerne. Vi skal øke innovasjonsevnen og -takten i offentlig sektor, og med brukeren i sentrum skal vi sammen utvikle relevante og treffsikre tiltak og tjenester. Det gir god bruk av samfunnets ressurser, på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer. Vi skal bruke forskning, teknologi og nye metoder, og vi skal utfordre oss selv til å tenke nytt om

både innhold og strukturer i offentlig sektor. Vi skal lære av hverandre og bygge videre på det gode innovasjonsarbeidet som allerede gjøres over hele landet i offentlig sektor i godt samspill med markedet. (Kommunal og moderniseringsminister Monica Mæland mars 2018 <http://nettsteder.regjeringen.no/innovasjonioffentligsektor/>).

Innovasjoner er nye eller vesentlig forbedrede varer, tjenester, prosesser, organisasjons- og styringsformer eller konsepter som tas i bruk for å oppnå verdiskaping og/eller samfunnsnytte. (Innovasjon i offentlig sektor. Forskningsrådets strategi 2018-2023 https://www.forskningsradet.no/prognett-innoff/Nyheter/Taktskifte_for_innovasjon_i_offentlig_sektor/1254032730694/p1253980758113)

Innovasjon av offentlig sektor skal bidra til

- en forvaltning som bedre møter innbyggernes, næringslivets og samfunnets behov
- effektivisering for å få mer for pengene
- å beholde et velfungerende samfunn med høy grad av tillitt.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål (Sustainable Development Goals – SDGs) utgjør stammen i den felles globale arbeidsplanen Agenda 2030. Dette er en felles plan for alle FNs medlemsland for hvordan vi kan utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 hovedmål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for lands myndigheter, næringsliv og sivilsamfunn.

Underutvalget for FNs bærekraftsmål presenterer i sin rapport forslag til 6 prioriterte mål som resultat av en vesentlighetsvurdering. En vesentlighetsvurdering betyr å vurdere hvilke områder som er viktigere enn andre for at kommunen skal nå sin visjon og tilby gode tjenester til innbyggere i kommunen, og en prioritering av de områdene hvor nye Asker kommune har størst påvirkning.

Målene som bærekraftsutvalget mener bør prioriteres høyest av nye Asker er mål 3,4,9,11, 13 og 17. Dette betyr ikke at de andre målene ikke er viktige, men det er disse som er ansett som viktigst. Mål 17 vil i mange sammenhenger løftes ut som det målet som danner grunnlag for at øvrige 16 målene nås.

Vesentlighetsvurderingen legges til grunn for utvalget Tjenesteutviklingsutvalgets innspill da de reflekterer områder som har vært drøftet og som sammenfaller med tema som utvalget har sett som viktig å prioritere.

Tjenesteutvikling i nye Asker

Dette kapitlet omfatter underutvalgets innspill til kommuneplanens del om tjenesteutvikling i nye Asker. Kapitlet er strukturert ut fra de prioriterte bærekraftsmålene foreslått av underutvalg FNs bærekraftsmål.

Kommunens tjenester skal sikre velferden til innbyggerne, og bidra til en samfunnsutvikling som er bærekraftig og møter morgendagens utfordringer. Tjenesteutviklingen henger tett sammen med kommunens oppdrag som samfunnsutvikler. God kvalitet i tjenestene vil bidra til bærekraftig utvikling både økonomisk og sosialt, samtidig som man ivaretar klima og miljø. Dette dokumentet fokuserer særlig på *tjenestenes rolle* i dette perspektivet.

Å levere gode tjenester til innbyggerne er noe av det viktigste en kommune gjør. En beskrivelse av strategisk retning for tjenesteutvikling i kommuneplanen er nytt for alle tre kommunene.

I nye Asker er utfordringsbildet sammensatt. Gjennom prosessene med tjenesteområdene i 2017 fremkommer det at det nasjonale utfordringsbildet stemmer godt overens med utfordringsbildet lokalt. Utfordringsbildet som er beskrevet viser at kommunen må tenke nytt om tjenesteutvikling.

Kvalitet innebærer at tjenestene skal være forsvarlige, likeverdige, tilgjengelige og virkningsfulle, at de er tilpasset den enkelte bruker og at hensynet til brukermedvirkning er ivaretatt. Kommunen skal sikre en effektiv forvaltning av samfunnets ressurser. I møte med press på offentlig økonomi, økt levealder og flere eldre må det jobbes systematisk, kontinuerlig og aktivt for å øke effektiviteten i offentlig sektor. For å lykkes med innovasjonsarbeid må det utvikles en aktiv innovasjonskultur i organisasjonen. Videre må ledere og medarbeidere ha kompetanse og verktøy for å gjennomføre endringsprosesser. Digitalisering henger tett sammen med innovasjon og effektivisering. Det er behov for økt og mer hensiktsmessig bruk av teknologi i arbeidet med effektivisering av tjenester og økt tjenesteproduksjon.

Kommunens tjenester skal oppleves som tilgjengelige. Dette innebærer at kommunale tjenester skal ytes lokalt og være digitalt tilgjengelig. Innbyggere skal oppleve at de kommer til rett sted når man tar kontakt. Ansatte må ha god kunnskap om egen organisasjon og kunne fungere som «døra inn» til mange ulike tjenester.

Å gi rett hjelp til rett tid er sentralt når man skal forebygge og utnytte ressursene best mulig. Tjenestene skal besitte høy kompetanse for å vurdere og sette inn tiltak på mest mulig hensiktsmessig måte, til beste for innbyggeren.

Tjenestene skal organiseres rundt **innbyggeren**. Dette vil gi kvalitet for innbyggeren, og stiller krav til at tjenestene samhandler og jobber helhetlig i sin tjenesteproduksjon. For å sikre helhetlige tjenester der innbyggerne bor, jobber kommunen med å overta relevante statlige oppgaver.

Lokalsamfunnene i kommunen er mangfoldige, både med hensyn til befolkningssammensetning og lokal identitet. Lokalmiljøene skal utvikles og styrkes. Tjenestene skal utvikles på basis av lokale forhold og i samspill med lokalsamfunnene for å sikre likeverdige tjenester til en mangfoldig befolkning.

Mennesker er forskjellige og har ulike forutsetninger for å delta i samfunnet. Kommunens tjenester må reflektere dette og legge til rette for at mennesker kan utvikle seg, utfolde seg og delta i samfunnet på en måte som er tilpasset egne forutsetninger. Tjenestene bør derfor være mangfoldige, fleksible og tilpasset den enkeltes behov. Tjenesteutviklingen skal sikre kompetanse, kvalitet og kapasitet i dette perspektivet.

Bærekraftsmål nr 3: God helse

FNs målformulering: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.

Nye Asker har samlet sett et godt grunnlag for å sikre et bærekraftig og fremtidsrettet tjenestetilbud innen Velferd. Det nasjonale utfordringsbildet viser økning i antall eldre, og antall med sammensatt sykdomsbilde. Dette viser behov for fokus på å sikre bærekraftig utvikling og helhetlige og koordinerte tjenester.

Kommunen legger til rette for god helse gjennom å forebygge og behandle sykdom og sikre likeverdige muligheter for aktivitet, fellesskap og samfunnsdeltakelse for mennesker i alle aldre.

Barn, unge og familier

Kommunen vil legge til rette for god folkehelse gjennom å sikre forebygging og tidlig innsats med særlig fokus på barn og unges oppvekstvilkår i familie, barnehage, skole og styrke sammenhengen mellom livsarenaene.

Voksne og eldre

Kommunen legger til rette for at voksne og eldres ressurser mobiliseres til beste for den enkelte, nærmiljøene og fellesskapene.

Mennesker med omsorgsbehov

LEON prinsippet (lavest effektive omsorgsnivå) sier at alt forebyggende og helsefremmende arbeid bør foregå i så nær tilknytning til hjemmemiljøet som mulig. I begrepet næromsorg ligger ønsket om å kunne utnytte de mulighetene og ressursene som finnes i tilknytning til nærmiljø og sosiale nettverk.

Kommunen skal legge til rette for en aktiv brukerrolle gjennom hverdagsrehabilitering, ressursmobilisering og samarbeid på brukeres premisser. Et gjennomgående prinsipp er at løsninger skal jobbes frem sammen med brukeren.

Tjenesteutvikling

Velferdstjenestene arbeider aktivt med å utvikle beste- og neste praksis, og deltar i nettverk/partnerskap og delingsarenaer for å sikre innovativ kompetanse og gjennomføringskraft. Tjenestene utnytter fullt ut dagens og morgendagens velferdsteknologi og digitale løsninger som støtter opp under egenmestring og økt

livskvalitet. Det legges til grunn en «investeringstankegang» der kommunen mobiliserer brukeren, familie, lokalmiljø og offentlige ressurser til å skape en bærekraftig livssituasjon.

Det legges til rette for robuste tjenester med strategisk og operativ ledelse som sikrer kontinuitet og forutsigbarhet, og oppnår nødvendige endringer. Det er et mål at tjenestene er helhetlige og koordinerte med et flerfaglig og differensiert tilbud, og sikrer et helhetlig brukerforløp. Det sikres tilstrekkelig, riktig og god kompetanse på rett nivå til riktig tid. Alle virksomheter benytter strategisk kompetansestyring som sikrer systematisk og målrettet arbeid med å rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere.

Bærekraftsmål nr 4: God utdanning

FNs målformulering: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.

De aller fleste barn og unge i Asker har gode oppvekstvilkår. BUFDIR presenterer et nasjonalt utfordringsbildet som viser en økning i antall barn som lever i lavinntektsfamilier, antall unge som står utenfor arbeid og utdanning og sosiale felleskap, og antall barn og unge med psykiske utfordringer. Dette utfordringsbildet gjelder også barn og unge i nye Asker.

Utdanning for fremtiden

God utdanning legger grunnlaget for livsmestring og deltakelse i arbeidslivet. Samfunnet har behov for at flere er i jobb og står lengre i arbeidslivet. Det er viktig å utvikle den kompetansen som arbeidsmarkedet trenger i dag og i fremtiden. Samarbeid med andre aktører om tjenesteutvikling styrker et mangfoldig tilbud og sikrer utdanningsmuligheter som møter morgendagens arbeidsmarked.

Barnets beste

Et helhetlig syn på barn og unges behov legges til grunn for tjenestene. FNs barnekonvensjon slår fast at barnets beste skal være det sentrale prinsippet og retningsgivende for alle som jobber med forhold som påvirker oppvekstvilkår. Tjenestene samhandler med hverandre og med familiene til beste for barn og unge.

Tidlig innsats

Barn og unge er forskjellige. Tidlig innsats og opplæringsløp som tilpasses den enkeltes forutsetninger sikrer alle barn og unge likeverdige muligheter for utvikling, læring og mestring. Dette motvirker utenforskap og utrunder barn og unge for fremtiden. Innsats og ressursbruk skal understøtte forebygging og tidlig innsats og gi kapasitet til å sette inn rett tiltak til rett tid. Sektorisering i kommunen kan skape barrierer for informasjonsflyt og nødvendig samhandling. God helhet og samhandling med barnet i sentrum bidrar til å motvirke dette. Særlig er samarbeid med hjemmene viktig. Sammensetning av medarbeidere som reflekterer befolkningssammensetningen

med hensyn til kjønn, alder og kulturell bakgrunn bidrar til å motvirke frafall og styrke mulighetene for læring, utvikling og mestring.

Tjenesteutvikling

Kommunen utvikler tjenestenes rolle som lokalsamfunnsaktører og styrker praksis som ivaretar barn og unges medvirkning for å sikre at barn og unge blir rausere og deltakende samfunnsborgere.

I nye Asker er det behov for kompetanseutvikling i tråd med beskrevne utfordringer og gjeldene krav og å sikre riktig og kompetent bemanning i alle tjenester. Kommunens tjenester har høy kompetanse og er en lærende organisasjon.

Bærekraftsmål nr 9: Innovasjon og infrastruktur

FNs målformulering: Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon.

Dette målet behandles inngående i rapporten fra underutvalg samfunnsutvikling. Her løftes tjenestenes rolle frem.

Infrastruktur

Nødvendig infrastruktur er en forutsetning for en velfungerende kommune. Infrastruktur spiller en viktig rolle i sikkerhet og beredskap lokalt. Kommunen legger til rette for en fremtidsrettet og miljøvennlig infrastruktur som binder kommunen sammen. Utvikling av ny teknologi og smarte løsninger bidrar til fremtidsrettede løsninger. Kommunen er i front på å ta i bruk og utvikle fremtidsrettede løsninger samtidig som sikkerhet og beredskap ivaretas. Svikt i teknisk infrastruktur er kritisk, og det er viktig med robuste og koordinerte fagmiljøer som kan håndtere utfordringene.

Kommunen har ansvar for å legge til rette for utvikling av lokalsentre og nærsentre med et mangfoldig boligtilbud og en bærekraftig, miljøvennlig og kunnskapsbasert næringsutvikling. Bygging, drift og vedlikehold av infrastruktur krever store ressurser og valg av infrastruktur avgjørende betydning for folkehelse og miljø.

Et viktig fellestrekk for kommunaltekniske tjenester og eiendom er behovet og nødvendigheten av god koordinering og samhandling mellom de ulike fagmiljøene i gjennomføring av større utbyggingsprosjekter.

Utvikling av blågrønne arealer kan skje i samarbeid mellom aktører i sivilsamfunnet og kommunen. Kommunen utvikler sin rolle som veileder og er en pådriver for godt samarbeid med lokalbefolkning og andre aktører.

Kommunen vil være i vekst, og det er behov for å sikre arealer for utvikling av skoler, barnehager, institusjoner og kommunale boliger for brukere som har behov for dette.

Nye Asker kommune vil eie store grunnarealer. Lokalisering av tjenester til lokalsentra og tettsteder bygger opp under tettstedene som møteplasser og sosiale arenaer.

Innovasjon

Innovasjon innebærer ofte å søke utenfor kjente rammer og nettverk for å finne gode løsninger. Involvering og samskaping med innbyggere, næringslivet, frivillige organisasjoner og andre samfunnsaktører gjør kommunen bedre i stand til å møte utfordringene på nye og mer effektive måter. Gjennom å utvikle en kultur for læring styrkes organisasjonens evne til å omsette kunnskap til ny praksis og bedre tjenester. Innovasjonstiltak har ofte høyere risiko enn andre prosjekter. Organisasjonen må derfor ha kultur for å akseptere risiko, styre usikkerhet og lære av feil.

Bærekraftsmål nr. 11: Bærekraftige byer og samfunn

FNs målformulering: Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige.

Dette målet behandles inngående i rapporten fra underutvalg samfunnsutvikling. Her løftes tjenestenes rolle frem.

Flersenterkommune

Den nye kommunen skal utvikles som en flersenterkommune, med aktiv stedsutvikling basert på en lokal- og nærsenterstruktur. De ulike tettstedene skal bygges rundt gode private- og offentlige servicetjenester, gode lokale møteplasser og med gode kollektivtransportløsninger. Lokalisering av kommunens tjenester er et viktig virkemiddel.

Areal og transport

Den fremtidige kommunen skal spille en viktig rolle overfor regionale og nasjonale myndigheter, særlig når det gjelder samordning av arealutnyttelse og utvikling av transportløsningene.

Helhetlig samfunnsutvikling

Tjenestene legger til rette for nær samhandling mellom kommune og innbyggere og samhandler på tvers av tjenesteområder om å motvirke utenforskap og bidra til at innbyggere deltar aktivt i samfunnsutviklingen, engasjerer seg og bidrar til å finne løsninger som fellesskapet står overfor.

Folkehelsen i nye Asker er generelt god. Det nasjonale utfordringsbildet viser redusert hverdagsaktivitet, relative forskjeller i levekår som fører til økt utenforskap, og behov for nye måter å være aktiv og delta i felleskap.

Det sikres god tilgang til egnede kultur- og idrettslokaler- og arenaer i tettstedene for organisert og uorganisert aktivitet. Det legges til rette for et variert idrettstilbud og

hverdagsaktiviteter som bidrar til god helse og gode lokalsamfunn. Det legges til rette for et mangfold i kulturtilbudene. Det legges til rette for at utsatte grupper kan delta i aktivitet innen kultur og idrett.

Innbyggertorg

Innbyggertorgene blir en sentral møteplass i tettstedene. De skal fungere som arena for medborgerskap og slik tilrettelegge for samskaping og samfunnsdeltakelse. Nærdemokratiske ordninger utvikles for å ivareta lokal forankring, aktiv, lokal stedsutvikling og styrke den politiske ombudsrollen i en større kommune. Innbyggertorgene har en sentral rolle i tilretteleggingen for nye nærdemokratiske ordninger.

Frivillighet

Nye Asker omfatter mange aktører i frivilligheten. Frivilligheten er i endring og nye organisasjonsformer vokser frem. Behovet for tilgang til egnede arenaer og lokaler innen idrett og kultur og uorganisert aktivitet øker. Nedbygging av arealer som følge av befolkningsvekt og utbygging kan redusere innbyggers muligheter for naturopplevelser og friluftsliv.

Bærekraftsmål nr. 13: Stoppe klimaendringene

FNs målformulering: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.

Dette målet behandles inngående i rapporten fra underutvalg samfunnsutvikling. Her løftes tjenestenes rolle frem.

Klima og miljø

Norge har forpliktet seg til å kutte de globale utslippene av klimagasser, og skal innen 2030 være klimanøytralt. Arbeidet med å ivareta klima og miljø skal redusere forurensning og forsøpling, sikre god vannkvalitet og god forvaltning av strandsonen, grønnstruktur i byggesonen og skal følge intensjonen i markaloven.

Kommunen arbeider aktivt for å ivareta naturmangfold og blågrønne områder, og redusere forurensning og forsøpling. Kommunen legger til rette for at innbyggerne selv bidrar aktivt, og inngår samarbeid med næringsliv, frivillighet og andre samfunnsaktører om å nå målene.

Tjenesteutvikling

Kommunale tjenester lokaliseres og samlokaliseres, og planlegges og utføres på en mest mulig klima- og miljøvennlig måte med lavest mulig ressursforbruk og klimagassutslipp. Kommunens tjenester utvikles gjennom å ta i bruk nye,

klimavennlige løsninger, og bidrar til å utvikle nye. Kommunen bruker sin forbrukermakt til å påvirke leverandører til å bli mer bærekraftige.

Bærekraftsmål nr 17: Samarbeid for å nå målene.

FNs målformulering: Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.

På bakgrunn av kunnskap om befolkningsutviklingen i fremtiden er det anerkjent at dagens velferdstilbud ikke vil være bærekraftig på sikt. For å imøtekomme behovet for nye velferdsløsninger er det avgjørende å mobilisere enkeltmenneskers- og samfunnets ressurser, og jobbe sammen på nye måter. Samarbeid for å nå målene er en forutsetning for å nå FNs bærekraftsmål og skape nødvendig utvikling. Tjenestene bidrar til samfunnsinnovasjon sammen med andre aktører.

Sammen

Samfunnsutvikling skjer gjennom mange ulike aktiviteter. Aktørene er mange, både i det offentlige og i sivilsamfunnet. Innbyggere, frivilligheten og lokalt næringsliv påvirker lokalsamfunnsutviklingen i samspill med overordnede prosesser. Samarbeid med sosiale entreprenører, forskningsmiljøer og leverandører representerer muligheter for innovasjon og utvikling.

Medborgerskap handler om at innbyggerne deltar aktivt i samfunnsutviklingen, engasjerer seg og bidrar til å finne løsninger på utfordringene fellesskapet står overfor.

Kommunen har særskilt ansvar for å sikre innbyggeren velferd gjennom lovpålagte oppgaver. Innbyggernes velferd ivaretas også gjennom andre aktiviteter tjenestene gjør, og som private aktører, næringsliv og lag og foreninger gjør. Tjenestene bidrar til å understøtte andre aktørers rolle.

Samskaping kan defineres som prosesser der flere offentlige og private parter inngår et likeverdig samarbeid om å skape verdier og velferd på nye måter.

Kommunens tjenester legger til rette for at innbyggere deltar aktivt i å gjøre de kommunale tjenestene gode gjennom brukermedvirkning og aktivt samspill med tjenestene.

Tjenesteutvikling

Kommunens tjenester er åpne, aktive i lokalsamfunnet og samspiller med lokale aktører. Tjenester som tar utgangspunkt i innbyggernes behov, og ser innbyggeren som en del av et lokalsamfunn bruker sine ressurser for å styrke den lokale samfunnsutviklingen, samfunnsdeltakelse og gir likeverdige muligheter for samfunnsdeltakelse på tvers av ulike forutsetninger.

Tjenesteutviklingen avspeiler dette gjennom at ansatte og tjenester søker samarbeid, bruker anerkjent metodikk, utvikler nye metoder og bidrar til å myndiggjøre lokale aktører. Læring og erfaringsdeling på tvers i kommunens organisasjon er et virkemiddel for å bygge nødvendig kultur, kompetanse og ferdigheter i kommunen.

Å jobbe sammen på nye måter utfordrer de tradisjonelle arbeidsmåtene. Samarbeid om å nå målene baseres på likeverdighet, respekt for hverandres ståsted og gjensidig forpliktelse. Kommunens rolle som fasilitator, kobler og tilrettelegger sikrer prosesser og arenaer med bred og representativ deltakelse. Det er behov for å bygge kompetanse i kommunen og i sivilsamfunnet for å jobbe sammen på nye måter. Kommunen tar initiativ og er en pådriver for samarbeid mellom ulike aktører, med forskningsmiljøer og deltakelse i innovative og faglige nettverk for å høste av andres erfaring.

Oppsummering

For å oppnå en bærekraftig utvikling skal kommunens tjenester utvikles for å styrke sosial, økonomisk og klima- og miljømessig bærekraft. Samarbeid for å nå målene er grunnleggende og skal sikre en innovativ tjenesteutvikling. Mobilisering av samfunnets totale ressurser vil bidra til samfunnsinnovasjon. Tjenestene skal spille en sentral rolle gjennom å ta i bruk nye samarbeidsformer, samskaping og partnerskap, og slik understøtte medborgerskap og aktive innbyggere.

En bærekraftig utvikling beskrives som en som ivaretar sosial, økonomisk og klima- og miljømessig bærekraft.

Tjenesteutvikling og -produksjon skal:

Sikre sosial bærekraft gjennom

- likeverdige muligheter for samfunnsdeltakelse.

- utvikling av gode nærmiljøer med sosiale nettverksmuligheter og aktivitetsmuligheter på tvers av generasjoner.
- at arenaer der barn og unge oppholder seg er gode psykososiale miljøer med likeverdige muligheter for utvikling, læring og mestring.
- forebyggende samarbeid mellom familier, barnehager, skoler og helsetjenestene
- at helse- og omsorgstjenester setter brukeren i sentrum og bidrar til å mobilisere ressurser hos innbyggerne og i nettverkene rundt brukerne.
- at kommunens øvrige tjenester bidrar til å tilrettelegge gode aktivitetsmuligheter, attraktive uteområder.

Sikre økonomisk bærekraft gjennom

- at kommunens tjenester optimaliserer ressursbruken.
- at kommunens tjenester går i partnerskap med relevante aktører om å skape nye, bærekraftige løsninger for fremtiden.
- at kommunens tjenester bidrar til å mobilisere ressurser i lokalsamfunnene.
- at kommunen bruker sine virkemidler til å understøtte en helhetlig, bærekraftig samfunnsutvikling.
- at kommunen tar i bruk digitale løsninger som gjør tjenestene innbyggernære og frigjør ressurser til mer velferd.
- at kommunens tjenester bidrar til å kvalifisere og hjelpe mennesker til arbeidsdeltakelse.

Sikre klima- og miljømessig bærekraft gjennom

- at kommune lokaliserer og samlokalisere sine tjenester på en måte som ivaretar klima og miljø.
- at kommunens tjenester utvikles gjennom å ta i bruk nye, klimavennlige løsninger og bidrar til å utvikle nye.
- at kommunen bruker sin forbrukermakt til å påvirke leverandørenes løsninger til å bli mer bærekraftige.
- at kommunen og sivilsamfunnet samarbeider om å ivareta den blå-grønne strukturen.